

सिम्रौनगढ नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७४।७५ को नीति तथा कार्यक्रम

क) आर्थिक विकास

१. कृषि तथा पशुपन्छी

“आर्थिक समृद्धीको पहिलो आधार कृषि” भन्ने मूल नाराका साथ कृषि उत्पादनमा व्यवसायीकरण, आधुनिकीकरण, यान्त्रिकरण तथा बजारीकरण विशेष जोड दिदै सामुहिक खेती प्रणाली, सामुहिक पशुपालन र विकास गरी कृषि क्षेत्रलाई आत्मनिर्भर र मर्यादित बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

- सबैमा बाली, रहनेछैन जग्गा खाली भन्ने नीति अनुरूप नगर क्षेत्रभित्र पर्ने जगालाई कृषि, बसोवास, व्यवसायिक, व्यापारिक औद्योगिक, वन र सार्वजनिक उपयोगको क्षेत्रमा वर्गीकरण गरी व्यवस्थित गरिनेछ ।
- कृषि बजार सूचना, कृषि बजार तथा हाटबजारको पूर्वाधार निर्माण, साना सिँचाई निर्माण, तालिम, प्रविधि प्रसार, प्राविधिक टेवा, कृषि सामाग्री आपूर्ति र कृषक क्षमता विकासकार्यक्रमको सञ्चालन गरिनेछ ।
- कृषि उत्पादनमा बढावा दिन वार्षिक रुपमा कृषि मेलाको आयोजना गरिनेछ । उत्कृष्ट किसान र कृषि समूहलाई सम्मान गर्ने कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- नगरभित्र कृषि सूचना केन्द्र र कृषि पाठशालाको लागि पहल गरिनेछ ।
- तरकारी उत्पादनबाट नगरपालिकालाई तरकारी निर्यात क्षेत्रको रुपमा पहिचान बनाइने छ ।
- कृषि उपजलाई व्यवस्थित गर्न कृषि भण्डारण र शित भण्डार निर्माण कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
- कृषि उत्पादन, प्रसोधन व्यवसायीकरण, आधुनिकीकरण, यान्त्रिकरण तथा बजारीकरणका लागि कृषि उत्पादन स्थलसम्म कृषि सडक सञ्जाल पुऱ्याउने कार्यको थालनी गरिने छ ।
- कृषिजन्य प्राकृतिक प्रकोप तथा महामारी रोगको नियन्त्रणका लागि विशेष पहल गरिनेछ ।
- उच्च मूल्ययुक्त कृषिजन्य वस्तुको प्रवर्द्धन, विकास तथा बजारीकरण तथा कृषिसम्बन्धी बीमा र साना तथा गरिबीको रेखामुनि रहेका किसानहरूलाई सहूलियतपूर्ण कर्जा सहजीकरण कार्यक्रमको शुरुवात गरिनेछ ।
- मुलुककै मुख्य मत्स्य पालन क्षेत्रमा रहेको यस नगरपालिकाको पहिचानको रुपमा मत्स्य पालनलाई विशेष रुपमा विकास विस्तार र प्रवर्द्धन गरिने छ ।
- नगदेवाली, तरकारी खेती, फलफूल नर्सरी, आँप खेतीलाई व्यवसायिक रुपमा विकास गर्न विशेष प्याकेज कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- भूगोल र हावापानी अनुकूल हुने कृषि प्रणाली लागू गरिने छ । कृषि औजार, मल, विउविजन, र तालिमको प्रबन्ध मिलाइने छ ।
- मासु तथा दुग्धजन्य (पशु/पन्छी) पालनका लागि गाई, भैसी, कुखुरा, राँगा, बाखा, सुङ्गर, हाँस र परेवा लगायतका पशुपन्छीको व्यवसायिक पालनका लागि विशेष योजना बनाई अनुदानको व्यवस्था सहित सहूलियत दरमा कृषि ऋणको व्यवस्था गरिनेछ । सो का लागि **कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन तथा व्यवस्था ऐन, २०७४** निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- कृषि बीउविजन, नश्ल, मलखाद र रसायन तथा औषधिहरूको आपूर्ति, उपयोग र नियमनलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- वडा वडामा कृषि सहकारी र हरेक गाउँमा कृषक समूह निर्माण गरी र कृषि सम्बन्धी स्थानीय सङ्घ संस्थाहरूको समन्वयमा कृषि प्रणालीको वैज्ञानिकीकरण गर्ने कार्यको शुरुवात गरिनेछ ।
- बजार क्षेत्रको कृषि हाटबजार लाई सुदृढिकरण र विस्तार गरिनेछ ।
- कृषि पेशालाई सम्मानित, मर्यादित र कृषकलाई आत्मनिर्भर बनाई कृषिमा आश्रित जनताको जीवनस्तर सुधार गरिने छ ।
- तरकारी तथा अन्नबालिको भण्डारण गर्न सबै पक्षको सहभागितामा नगर स्तरीय शित भण्डार तथा भण्डार गृह निर्माण प्रकृया अगाडी बढाइने छ ।
- कृषिका लागि आवश्यक पर्नेमल, बीउ, कृषि औजारलाईसर्वसुलभ बनाईनुका साथै अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ । प्राङ्गारिक मलको प्रयोगगरी आर्गानिक उत्पादनलाई विशेषप्रोत्साहन गरिनेछ ।
- कृषकहरूलाई आवश्यक पर्ने बीउ उत्पादनलाई बढावा दिन मूल बीउबाट विउ उत्पादन कार्यक्रममा प्रोत्साहन दिई उन्नत बीउ वितरण र पशुको नश्ल सुधारमा अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।
- सामुहिक तथा सहकारी खेतीलाई प्रोत्साहित गर्न विशेष अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।
- कृषकहरूलाई आवश्यक पर्ने बीउ उत्पादनलाई बढावा दिन मूल बीउबाट विउ उत्पादन कार्यक्रम, उन्नत बीउ वितरण र पशुको नश्ल सुधारमा अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।
- दुग्ध उत्पादनका लागि दुग्धजन्य उद्योगलाई विशेष अनुदानद्वारा प्रोत्साहित गरिने छ ।

- पशु नश्ल सुधारका लागि कृतिम गर्भाधान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। पशु आहाराका लागि घांस खेतिका कार्यक्रम संचालन गरिने छ। पशु स्वास्थ्यका लागि औषधी उपचारको व्यवस्था गरिने छ। उत्पादित पशुपंछीजन्य उत्पादनको उचित बजारिकरणको प्रवन्ध मिलाइने छ।
- कृषक तथा पशुस्वस्थ सेवा प्राविधिकहरुको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- नगर भित्रका पशुपंछी फर्म, माशुपसल, एग्रोभेट पसलहरु दर्ता गरी नियमन गरिने छ।
- स्वच्छ र स्वस्थ मासु उपभोक्ता सम्म पुऱ्याउन आधुनिक पशु वधशाला निर्माण प्रकृया अगाडी बढाइने छ।
- केन्द्र सरकारको नीति अनुरूप कृषि खेती विमा र पशु विमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन सहयोग गरिनेछ।
- पशुपंछी चिकित्सा सेवालाई सरल सहज र निःशुल्क औषधीको व्यवस्था गरिनेछ।

२. सहकारी

- “गाउँ गाउँमा सहकारी, घर घरमा भकारी” भन्ने नारालाई आत्मसाथ गर्दै सार्वजनिक, निजी र सहकारीको तिन खम्बे अर्थ नितिलाई कार्यान्वयनमा विशेष जोड दिइने छ।
- नगरभित्र स्थापना भएका सहकारी संस्थाहरुको अवस्था विश्लेषण संस्थागत विकास, पूर्वाधार निर्माण र व्यवसायिक विकासका लागि सहकारी संस्था दर्ता सम्बन्धी ऐन तत्काल जारी गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
- कृषि उत्पादन र बजारिकरणमा सहकारीहरुलाई प्रोत्साहनको लागि विशेष अनुदानको व्यवस्था मिलाइने छ।
- सहकारी मार्फत कृषि फार्म तथा कृषि उद्योग संचालनमा प्राथमिकता दिइने छ।
- सहकारी मार्फत लघु कर्जा लगानीको लागि वित्तीय संस्था तथा बैंकहरुमा समन्वय गर्ने नीति लिइने छ।
- सहकारी संस्थाहरुको क्षमता अभिवृद्धि र संस्थागत विकास मार्फत कृषि लगानीमैत्री वातावरण श्रृजना गरिनेछ।

३. उद्योग तथा वाणिज्य

- नगरलाई आर्थिक रूपले आत्मनिर्भर बनाउन नगर क्षेत्रभित्र उद्योग स्थापनाका लागि उद्योग मैत्री नितिहरु अवलम्बन गर्नुका साथै उद्योगीहरुलाई उद्योग स्थापना गर्नविशेष प्रोत्साहित गरिनेछ।
- औद्योगिक कोरिडोर कायम गरि टुला, मभौला र साना उद्योगहरु संचालन गर्नको लागि उद्योग विकासको सम्भाव्यता अध्ययन गरी आवश्यक नीति तर्जुमा गरिने छ।
- गरिबीको रेखामुनी रहेको पुर्ण बेरोजगारलाई तालिमको माध्यमबाट उद्यमशिलताको विकास गराइ उद्यमी बनाइने छ।
- नयाँ उद्योगहरु स्थापना गर्न लगानी मैत्री वातावरण श्रृजना गरी रोजगारीका अवसर सिर्जना गरिने छ।
- बढ्दो विदेश पलायन रोक्न स्थानीय स्तरमै युवाहरुलाई उद्यमशिल बनाउदै लगिनेछ।
- स्थापना हुने र संचालनमा रहेका उद्योग, फर्म तथा पसलहरुको दर्ता र नियमन गरिने छ।
- उपभोक्ता हित संरक्षण गरिने छ।
- लघु, घरेलु तथा साना उद्योगको दर्ता, नवीकरण, खारेजी र नियमन गरी औद्योगिक अनुशासन कायम राखिनेछ।
- व्यापारिक फर्म, पसलको दर्ता, अनुमती, नवीकरण, खारेजी र नियमन गरिनेछ।

४. खानी तथा खनिज

- थाभावी अनियन्त्रित रूपमा हुने ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, माटो उत्खननलाई रोकीनेछ एवं खानी तथा खनिज पदार्थ सम्बन्धी सूचना तथा तथ्याङ्क सङ्कलन, अभिलेखन तथा व्यवस्थापन लगायतका कार्य प्रारम्भ गरिनेछ।
- ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, माटो, खरीढुङ्गा आदि खानीजन्य वस्तुको सर्वेक्षण, अन्वेषण गरी सो को संरक्षण, विकास, उत्खनन र उपयोग सम्बन्धी दर्ता, अनुमति, नवीकरण, खारेजी प्रक्रियालाई व्यवस्थितगरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।

५. रोजगार प्रबर्द्धन तथा गरिबी न्यूनीकरण

- गरिबी निवारण सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, नियमन र अध्ययन अनुसन्धान
- गरिबी निवारणको स्थानीय रणनीति तर्जुमा गरि रोजगारीका अवसर सिर्जना गरिनेछ।
- गरिव घरपरिवार पहिचानसम्बन्धी स्थानीय सर्वेक्षण, सूचना व्यवस्थापन र नियमन कार्य अधि बढाइनेछ।
- गरिबी निवारण सम्बन्धी राष्ट्रिय, प्रादेशिक र स्थानीय संस्थासंग सम्पर्क,समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।
- रोजगार तथा बेरोजगारको तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन र सूचना प्रणालीको स्थापना गरिनेछ।
- पहिचान भएका गरिव घरपरिवार एवं लक्षित समूह सम्बन्धी स्थानीय योजना, कार्यक्रम, स्रोत परिचालन र व्यवस्थापन गरी आय आर्जनको अवसर प्रदान गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ।
- संघीय र प्रदेश कानून बमोजिम स्थानीय तहमा सुकुम्बासीको पहिचान र अभिलेखन गरी वास्तविक सुकुम्बासीको जीविकोपार्जन र बसोबास व्यवस्थापन गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिनेछ।

ख) सामाजिक विकास

१. शिक्षा

- “दक्ष जनशक्ति गुणस्तरिय शिक्षा, आत्मनिर्भर एवं समृद्ध नगर हाम्रो अपेक्षा” भन्ने मुल नारा सहित शैक्षिक क्षेत्रमा व्यापक सुधारसँगै विकासको निति लागुगरी एक वडाएक नमुना विद्यालयको योजना तय गरिनेछ।
- ३ वर्षदेखि ५ वर्षमुनिका बालबालिकाको लागि प्रारम्भिक बाल विकासको अवधारणा अनुसार विद्यमान केन्द्रलाई व्यवस्थित गर्दै आधारभूत विद्यालयमा बाल विकास केन्द्र सञ्चालन गरिनेछ।
- सामुदायिक आधारभूत र माध्यमिक विद्यालयका गुणस्तरिय शिक्षाका लागि उच्च प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइनेछ। विद्यालयका भौतिक पूर्वाधारलाई बाल/अपाङ्ग तथा बातवरणमैत्री बनाईनेछ।
- पहिलोचरणमा प्रत्येक वडाका १-१ सामुदायिक विद्यालयलाई अंग्रेजी माध्यमबाट पठन पाठनको शुरुवात गरी क्रमशः सबै विद्यालयहरूमा लागू गराईनेछ।
- आगामी ५ वर्ष भित्र नगरलाई पूर्ण साक्षर नगर बनाउने नीति अवलम्बन गरिने छ।
- अति गरीब दलित, असहाय, हरुवा चरुवा तथा द्वन्द्व पिडित बालबालिकालाई शैक्षिक छात्रवृत्ति प्रदान गरी पढ्न पाउने हकको सुनिश्चित गरिनेछ।
- विद्यालय सुशासन, पारदर्शिता र जवादेहिता अभिवृद्धिको लागि विद्यालयमा सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक लेखा परीक्षण र अन्तिम लेखा परीक्षणलाई वास्तविकतामा आधारित बनाइने छ।
- युवाहरूलाई सरकारी सेवामा आकर्षित गर्दै देश सेवाको भावनामा अभिप्रेरित गरि रोजगारीमा अभिवृद्धि गर्नको लागि लोक सेवा आयोग, शिक्षासेवा आयोग जस्ता परीक्षालाई लक्षित गरी कोचिङ्ग र तालिम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- निर्वाचित प्रतिनिधि, सरकारी निकायमा कार्यरत राष्ट्र सेवक कर्मचारी र सामुदायिक विद्यालयमा अध्यापन गर्ने शिक्षकहरूले आफ्ना बालबालिकालाई सामुदायिक विद्यालयमा पढाउन प्रोत्साहन गरिने छ।
- नगरपालिकामा व्यवस्थित नगर स्तरीय पुस्तकालय भवन निर्माणका लागि पहल गरिनेछ।
- एक वडा एक नमुना विद्यालय संचालनको लागि आवश्यक पहल गरिने छ।
- शैक्षिक बेरोजगारी समस्यालाई ध्यानमा राखी व्यवसायिक, सीपमुलक र व्यवहारिक शिक्षामा जोड दिईनेछ।
- विद्यालयको शिक्षणमा प्रभावकारिता ल्याउन अनुगमन, निरीक्षण र सुपरिवेक्षण गरिने छ।
- शिक्षा क्षेत्रमा मौलाउदै गइरहेको निजीकरण एवं व्यवसायीकरणलाई न्युनिकरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ।
- शिक्षामा सबैको समान अधिकार र पहुँच पुऱ्याउन अनिवार्य आधारभुत शिक्षालाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरिने छ।
- शैक्षिक बेरोजगारी समस्यालाई ध्यानमा राखी व्यवसायिक, सिपमुलक र व्यवहारिक शिक्षा केन्द्रीत कार्यक्रम गरिने छ।
- सबै विद्यालयहरूमा भौतिक पूर्वाधार एवं शिक्षक व्यवस्थापनमा जोड दिइने छ।
- शैक्षिक उपलब्धीको आधारमा शिक्षक एवं विद्यालयलाई पुरस्कृत गरिने छ।
- विद्यार्थी संख्या, सुगमता आदि मापदण्डका आधारमा विद्यालय मिलान कार्यलाई अगाडी बढाइने छ।
- नगर स्तरमा बहुमुखी प्राविधिक शिक्षालय स्थापना गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ।
- शिक्षा सुधारका लागि नगर शिक्षा नीति बनाइने छ।
- आगामी शैक्षिक सत्र देखि प्राविधिक विद्यालय संचालन गर्न विद्यालयलाई विशेष अनुदान सहयोग गरिने छ।
- विशेष कक्षा संचालन भएका विद्यालयलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
- विद्यालय क्षेत्र सुधार योजना अन्तरगत क्षमता अभिवृद्धि तथा गोष्ठी संचालन गरिने छ।
- स्नातक र स्नाकोत्तर तहकोकक्षा सञ्चालन गर्न संस्था स्थापनाका लागि जोड आवश्यक पहल गरिनेछ। हरेक विद्यालयमा विज्ञान र कम्प्युटर प्रयोगशालाकोव्यवस्था गरिनेछ।
- स्थानीय भाषाकोसंरक्षण तथा सम्बर्धनका लागि स्थानीय भाषामा आधारित पाठ्यक्रम तयार गरी पठन पाठन गर्ने कार्यका लागि समुदायलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
- दलित तथा गरिब विद्यार्थीहरूका लागि थप विशेष कक्षाहरू सञ्चालन तथा छात्रवृत्तिकोव्यवस्था गरिनेछ।
- विद्यालयमा रहेका बाल क्लवलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ।
- विद्यालयका वार्षिक कार्यक्रम भेलामा अभिभावक, शिक्षक र विद्यार्थीको अनिवार्यसहभागिताको लागि विशेष कार्यक्रम लागुगरिनेछ।
- बालिका शिक्षा प्रवर्द्धनका लागि सकारात्मक विभेदका आधारमा बालिकाका लागि विशेष प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- प्रत्येक विद्यालयमा बालमैत्री, अपाङ्गमैत्री एवमछात्रामैत्री शौचालय निर्माण गरी सञ्चालन गरिनेछ।
- विद्यालयमा स्वच्छ खानेपानी र साबुन पानीलेहात धुनेव्यवस्था लागु गरिनेछ।

- वडा कार्यालयको सिफारीसको आधारमा बालबालिकालाई विद्यालय नपठाउने व्यक्तिहरुलाई नगरपालिकाले प्रदान गर्ने सार्वजनिक सेवा (जस्तै सामाजिक सुरक्षा भत्ता र सबै प्रकारका सिफारीसहरु) बाट बञ्चित गर्ने नीति कडाईका साथ कार्यान्वयन गरीनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रमा रहेको आधारभूत तहका विद्यालयहरुमा चालू आ.व.भित्रै विद्युत, पानी र पंखा सहितको आधारभूत सेवा मिलाउने नीति अवलम्बन गरीनेछ । बालविकास केन्द्रलाई स्थान आवश्यकता औचित्यता समेतका आधारमा छुट्टै वा पायक पर्ने विद्यालयको पूर्व प्राथमिक कक्षामा रुपान्तरण गर्ने नीति अंगीकार गरीनेछ ।
- दलित बालबालिकालाई दिईने भत्ता लिन आउदा निजका अविभावकहरुले विद्यालय जाने उमेर भएका आफ्ना अधिल्ला सन्तानहरु पठनपाठन गरीरहेको सिफारीस विद्यालयबाट ल्याउनु पर्नेछ भने विद्यालय जाने उमेर नभएका तर पूर्व प्राथमिक विद्यालयमा भर्ना हुने योग्यता पुगेका बालबालिकाहरु पायक पर्ने बालविकास केन्द्रमा भर्ना भएको हुनु पर्नेछ ।
- सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरु बीच अनुभव आदान प्रदान र अन्तरक्रियाका माध्यमबाट शिक्षण सिकाईको अनुभवन आदान-प्रदान गर्ने नीति अवलम्बन गरीनेछ ।
- नगरको शिक्षाको गुणस्तरलाई अभिवृद्धि गर्दै शिक्षण सिकाईको प्रभावकारीता साथै साक्षर नगर निर्माणका लागि **नगर शिक्षा गुरु योजना** तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- नगर भित्र रहेको सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयहरुको सहभागितामा वार्षिक रुपमा हाजिरीजवाफ, वक्तृत्वकला, गायन प्रतियोगिता लगायतका क्षमता विकास तथा प्रतिभा प्रष्फुटन गर्ने कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति अवलम्बन गरीनेछ ।
- नगरक्षेत्रमा सञ्चालित सबै सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालय, शिक्षक, विद्यार्थी समेतलाई आधार बनाएर **नगर शिक्षा प्रोफाइल** बनाउने कार्यको थालनी गरीनेछ ।
- विद्यालयको खाजा कार्यक्रमलाई वास्तविक विद्यार्थी संख्याको आधारमा व्यवस्थित गरिनेछ ।
- प्रत्येक विद्यालयमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक अभिभावक संघ गठन गरिनेछ ।
- नगर भित्रका सबै विद्यालयमा अब उप्रान्त रंगरोगन गर्दा नगरपालिकाले एकरूपता हुने गरी गर्ने व्यवस्था क्रमशः मिलाउनेछ
- सबैविद्यालयहरुमा शिक्षक विद्यार्थीको पोशाकलाई अनिवार्य गरिनेछ । विद्यालयको मूल्यांकनमा यसलाई समावेश गरिनेछ ।
- नगर भित्रका विद्यालयको परीक्षालाई नगरस्तरीय बनाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रको अभिलेख संकलन गरिनुका साथै आवश्यक अध्ययन गरी उचित व्यवस्थापनका लागि उपयुक्त निर्णय लिइनेछ ।
- नगर क्षेत्रका विद्यालयका प्रधानाध्यापकसंग कार्यसम्पादन सम्भौता गरी सो लाई मूल्यांकनको आधार बनाउने कामको शुरुवात गरिनेछ ।
- सबै सरकारी विद्यालयमा वर्षमा कम्तिमा एकपटक सबै विद्यार्थीको स्वस्थ परीक्षण गर्ने नीतिलिइनेछ ।
- निजी विद्यालयको विद्यार्थी शुल्क निर्धारण नेपाल सरकारको मापदण्ड भित्र रहेर गर्न एवं तोकिएको भौतिक एवं शैक्षिक पूर्वाधार पुरा भएकालाई मात्र नयाँ दर्ता वा कक्षा स्तरोन्नतीको स्वीकृति दिइनेछ
- निजी विद्यालयहरुलाई सरकारले तोकेको गरीव विपन्न तथा सीमान्तकृत समुदायको कोटा अनिवार्य रुपमा पुरा गर्नु पर्ने व्यवस्थालाई कडाईका साथ पालना गराइनेछ ।
- निजी विद्यालयमा वर्षमा एकपटक विद्यार्थीको निःशुल्क स्वास्थ्य परीक्षण, नियमित सार्वजनिक एवं सामाजिक परीक्षण गर्ने व्यवस्था कडाईका साथ पालन गर्न लगाइनेछ ।

२. स्वास्थ्य

- स्वास्थ्य सेवामा गुणस्तर अभिवृद्धि गर्दै सबै नागरवासिमा समान पहुँच पुऱ्याउने नीति लिइनेछ ।
- सबै स्वस्थ चौकीहरुमा निःशुल्क औषधीको व्यवस्था मिलाईनेछ, र यसको मात्रालाई क्रमशः बढाउँदै लगिनेछ ।
- स्वच्छ समाज स्थापना गर्न स्वस्थ बनौं सफा रहौं, स्वास्थ्य क्षेत्रमा आमूल सुधार गरौं भन्ने अभियान सञ्चालन गरी आम नागरिकहरुको सहभागितामा **गाउँ, टोल,बस्ति सफा नगर सफा**को कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरस्तरमा विशेषज्ञ चिकित्सक सहितको कम्तिमा १५ शैथ्याको अस्पताल सञ्चालनको लागि पहल गरिनेछ । २४ घण्टा आकसिमक सेवा निःशुल्क संचालनका लागि व्यवस्था मिलाईनेछ । अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरुमा प्रविधियुक्त, दक्ष जनशक्ति सहितको आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमलाई नेपाल सरकारको घोषण अनुसार सबै जनतामा पुऱ्याउन सचेतना वा जागरणका कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- सार्वजनिक निजी साभेदारीमा अस्पताल स्थापना र सञ्चालन कार्यलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा एम्बुलेन्सको व्यवस्थाका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- किशोर किशोरीलाई लक्षित गरी प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी चेतना मूलक कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।

- शहिद परिवार, घाइते तथा अपाङ्गता भएका र विपन्न परिवारलाई विशेष सहूलियत सहितको स्वास्थ्य उपचारको व्यवस्था मिलाउन पहल गरिनेछ ।
- एक गाउँ एक स्वास्थ्य क्लिनिकको कार्यलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- नेपाल रेडक्रस सोसाईटी संगको समन्वयमा नगर क्षेत्रमा एउटा ब्लड बैंक स्थापना गर्न पहल गरिने छ ।
- समय समयमा विपन्न, असहाय, दलित, जेष्ठ नागरिक र महिलाको स्वास्थ्य जाँचका लागि स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्यकर्मीहरूको क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरूको भौतिक पूर्वाधार सुधार गर्दै लगिनेछ ।
- स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरूलाई उचित प्रोत्साहनको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- नगरलाई पूर्ण खोप युक्त घोषणा गरि यसलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- सबै स्वास्थ्य चौकीमा भौतिक पूर्वाधार निर्माण गरी प्रयोगशालाको सुविधा सहितको गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा दिईनेछ । साथैचौकीहरूमा क्रमशः बर्थिङ् सेन्टर स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ ।
- व्यक्ति स्वस्थ परिवार स्वस्थ, घर स्वस्थ समाज स्वस्थ, समुदाय स्वस्थ राष्ट्र समृद्धको मान्यतालाई आत्मसात गरी कार्यक्रम तय गरिनेछ ।
- दलित तथा अल्पसंख्यक र सिमान्तकृत समुदायका दिर्घरोगी विरामीहरूलाई प्रकृति अनुरूप आंशिक तथा पूर्ण निशुल्क उपचारको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- समय समयमा विपन्न, असहाय, दलित, हरुवा चरुवा, जेष्ठ नागरिक र गर्भवती महिलाको स्वास्थ्य जाँचका लागि घरदैलो कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्यको पहुँचबाट टाढा रहेका वस्तीहरूमा सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ गठन गरिनेछ ।
- No More Home Deliveryकार्यक्रम प्रभावकारी ढंगले अगाडी बढाइ ५ वर्ष भित्र नगरपालिकालाई नै No More Home Deliveryघोषणा गरिनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिकको हकमा वर्षको कम्तीमा २ पटक घर आँगनमै स्वास्थ्य परीक्षण गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ । पाँच वर्ष मुनिका बालबालिका र आमाको स्वास्थ्य परीक्षण गरी कुपोषित बच्चा र आमालाई लक्षित गरी पोषण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रमलाई आन्तरिकरण गरि यस कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- सबैस्वास्थ्य चौकी र अस्पताललाईविरामी मैत्री बनाईनेछ ।
- नगरपालिकाका विभिन्न वडाहरूमा रहेकाअधुरा भवनलाई पूर्णता दिई सञ्चालनको प्रयास गरिनेछ ।
- आयुर्वेदिक चिकित्सा पद्धतिको विकास र विस्तारमा विशेष जोड दिइने छ ।
- आयुर्वेदिक र होमियोपैथिक चिकित्सा अस्पतालहरू स्थापनामा आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- जनस्वास्थ्य प्रवर्द्धन शाखाको सिफारीसमा सम्भाव्य स्वास्थ्य प्रकोपको क्षेत्र र रोग पहिचान गरी न्यूनीकरणका लागि औषधि एवम् जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

३.युवा खेलकुद तथा मनोरञ्जन

- नगरपालिकामा खेलकुदको सर्वांगिण विकासका लागि कार्यविधि तयार गरी सो को परिधि भित्र रहेर काम गर्ने गरी नगरपालिका स्तरीय नगर खेलकुद विकास समिति गठन गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रमा रंगशाला निर्माणको सम्भाव्यता अध्ययन तथा निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिने छ । साथै कवर्डहलको निर्माण कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ । जसका लागि चालू आ.व. भित्रै क्षेत्र पहिचान गरी युवा तथा खेलकुद मन्त्रालयसंग कार्य आरम्भ गर्न पहल कदमी अगाडि बढाइनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा एक वटा क्रिकेट मैदान निर्माणको लागि पहल गरिनेछ ।
- आगामी ५ वर्ष भित्र साविकका सबै गाविसहरूमा कम्तीमा १/१ वटा खेल मैदान निर्माण गर्ने नीतिलाई उच्च प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- सामुदायिकविद्यालयहरूमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई खेलकुद प्रति आकर्षण गर्न विद्यालयहरूलाई खेलकुद सामाग्री खरीद तथा खेल मैदानको स्तरोन्नती गर्न सहयोग गरिनेछ ।
- युवा जनशक्ति समाज विकासको मेरुदण्ड भएकोले विकास निर्माण, आर्थिक उन्नती, कृषि उत्पादन र सामाजिक परिचालनमा नगरपालिकाका सबै वटै वडामा खेलकुद सम्बन्धित युवा क्लब गठन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । ती युवा क्लबहरूलाई सामाजिक विकासका अरु क्षेत्रमाआम युवाका सहभागिता सहितको कार्यक्रम परिचालनमा प्राथमिकता दिइनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका सबै विद्यालयहरूलाई खेलकुद सामाग्री वितरण एवं खेल प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालनको व्यवस्था क्रमशः मिलाईनेछ ।
- वर्षको कम्तीमा १ पटक नगर स्तरमा सिम्रौनगढकप लगायत विभिन्न खेलकुद प्रतियोगिताहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

- युवाहरूका लागि नगरपालिका क्षेत्रमा वाई फाई सहितको १ वटा विद्युतिय पुस्तकालय यहि आ.ब. भित्रै स्थापना गरि संचालनमा ल्याईनेछ ।
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रतियोगितामा पदक विजेता नगर भित्रका खेलाडीलाई विशेष सम्मान तथा नगद पुरस्कारसहित जीविकाका लागि बैकल्पिक व्यवस्थाको पहल गरिनेछ ।
- युवाहरूलाई उत्पादन सहकारी, क्षमता विकास, सामाजिक नेतृत्व र सिपमुलक तालिमद्वारा दक्ष बनाइ विकास कार्यमा लगाईनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएका युवाहरूलाई स्वदेशमा फर्किने वातावरण तयार गर्न कृषि, पर्यटन, उद्योग ब्यपार, जडीबुटी खेती, पशुपालन र उर्जा उत्पादनको कार्यमा ठुलो लगानीको वातावरण तयार गरी स्वदेशमै रोजगारीको सिर्जना गर्ने नीति लागु गरिनेछ ।
- युवा पलायन वा भ्रष्ट भए देश डुब्छ, त्यसैले युवाहरू कूलत र दुर्व्यसनी होइन, समुदायमा चेतना र राष्ट्र निर्माण गर्ने धरोहर हुन् भन्ने मर्मलाई आत्मसाथ गर्दै युवाशक्ति विदेश पलायन हुनबाट रोक्न नेपाल सरकारबाट सञ्चालित युवा स्वरोजगार कार्यक्रमसंग समन्वय र सहजिकरण गरी सहज र सरल रूपले स्वरोजगार कर्जा प्राप्त गर्ने वातावरण निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।
- बेरोजगारको तथ्यांक संकलन गरी स्वरोजगारका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- रोजगारमुलक लघु उद्यम, साना तथा घरेलु उद्योग मार्फत रोजगारी सृजना गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाको साभेदारीमा रोजगारमुलक तालिम, शिक्षा र प्रविधी हस्तान्तरण कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ ।

४.लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण

- सामाजिक रूपमा पछाडि पारिएका वर्ग तथा समुदायको पहुँचमा अभिवृद्धि गर्दै सेवा प्रवाह गरि सामाजिकरूपान्तरण मार्फत गरिवी न्यूनिकरणलाई सहयोग पुऱ्याउन सामाजिक परिचालन कार्यक्रमलाई अझ सशक्त र प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ ।
- विकासका अवसरहरूबाट पछाडि परेका नगर भित्रका भौगोलिक क्षेत्रहरूको पहिचान गरि विशेष कार्यक्रमकार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- मधेशी, मूस्लीम तथा पिछडा वर्ग एवम् अल्पसंख्यक समुदायको हक हितको संरक्षण, सम्बर्धन गर्दै सम्बन्धित वर्गको भाषा, कला, साहित्य, धर्मलाई प्रवर्द्धन गर्ने नीति अवलम्बन गरीनेछ ।
- यौनीक तथा लैंगिक रूपमा अल्पसंख्यक समुदायको हक हितका संरक्षण र संरक्षणको लागि विशेष व्यवस्था गरीनेछ ।
- विपन्नदलित एवं सिमांकिकृत समुदायलाई मूलप्रवाहमा ल्याउनको निमित्त विशेष व्यवस्था गरीनेछ ।
- लक्षित वर्गको नेतृत्व क्षमता विकासका लागि विभिन्न किसिमका क्षमता विकास तालिम संचालन गरिनेछ ।

४.१ महिला

- महिलाको मौलिक हक अधिकार एवं विकासका लागि आवश्यक कदम चालिनेछ ।
- महिला हिंसा रहित नगरपालिकाको रूपमा स्थापित गर्न आवश्यक कदम अगाडी बढाइनेछ ।
- महिला हिंसा, लैङ्गिक विभेद, बालश्रम, बालविवाह, अनमेल विवाह जस्ता सामाजिक समस्याहरूलाई न्युनीकरण गर्ने कार्यमा प्रत्येक वडालाई जिम्मेवार बनाइने छ ।
- नगरपालिकाले एकल महिलाहरूको संरक्षण र सुरक्षा गर्ने नीति अवलम्बन गर्नेछ । जसका लागि नगरपालिकाकाले **एकल महिला कोष** खडा गरी आत्मनिर्भर तथा स्वरोजगारमूलक कार्यक्रम संचालनका लागि कार्यक्रमको प्रकृति र प्रभावकारीता हेरी अनुदान दिने नीति अवलम्बन गरीनेछ ।
- गाउँस्तरमा महिला सहकारी तथा समुहहरू स्थापना गरी महिलाहरूको आयआर्जनमा बृद्धि हुने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- महिलाको क्षमता अभिवृद्धिका लागि सिपमुलक, चेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयमसेवीकाको क्षमता विकास र प्रोत्साहनका लागि विशेष प्रात्साहन रकमको व्यवस्था गरीनेछ ।

४.२ बालबालिका

- बालश्रम, बालशोषण, बालविवाह र बालहिंसा न्युनीकरण गर्न यस सम्बन्धी कानुनहरूलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न पहल गरिनेछ ।
- बाल बचाउ, बाल संरक्षण, बाल विकास र बालबालिकाको उनीहरूका लागि गरीने निर्णय प्रकृत्यामा अर्थपूर्ण सहभागीता गराउनका लागि नगरले विशेष पहल गर्नेछ ।
- नगरपालिकालाई बालमैत्री नगर बनाई भावि पुस्तासँग ज्ञान साटासाट कार्यक्रम लागुगरिनेछ ।

- बालमैत्री विद्यालय र बालमैत्री शिक्षण सिकाई पद्धतिको विकासको लागि सम्बन्धित विद्यालयहरूलाई सहयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्र संचालनमा रहेका बाल विकास केन्द्रहरूको पुर्वाधारमा सुधार गरि स्तरोन्नति गरिनेछ ।
- बाल क्लब र बाल संञ्जालहरू मार्फत बालबालिकाको चेतना अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- बालबालिका भोलिका कर्णधार मात्र नभएर आजका साभेदार हुन भन्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- विद्यालयमा भर्ना भएका किशोरीहरूको डप आउट दरलाई न्यूनिकरण गर्न वडा मार्फत चेतना तथा सशक्तिकरणका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- बालक्लब गठन र सञ्चालनका लागि कार्यविधि बनाई वडा कार्यालय मार्फत बालक्लब गठन र सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरका विभिन्न स्थानमा स्थानीय नागरिक र सार्वजनिक नीजि साभेदारीमा बाल उद्यान निर्माण गरिने छ । यस प्रकारका बाल उद्यान निर्माणमा नीजि तथा सामुदायिक विद्यालयको सहकार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।

४.३. जेष्ठ नागरिक

- बैंकहरू मार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गरिनेछ भने ८० वर्ष उमेर नाधेका जेष्ठ नागरिकहरूलाई घर घरमै जनप्रतिनिधिद्वारा बैंक मार्फत भत्ता पुर्याउने व्यवस्था गरिनेछ ।
- जेष्ठ नागरिकको अभिलेख संकलन र परिचय पत्र वितरण कार्यलाई सरल सहज र व्यवस्थित बनाइनेछ
- चालु आ.व.मा आगामी बैशाख १ गते र हरेक वर्ष अक्टोबर १ तारिख (जेष्ठ नागरीक दिवस)का दिन नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका सबै भन्दा जेष्ठ महिला र पुरुषलाईनगर स्तरिय जेष्ठ नागरिक घोषणा तथा सम्मान कार्यक्रम गरिनेछ ।

४.४. दलित समुदाय

- समाजमा कला कौशलको धनी दलित समुदायको परम्परागत सिपलाई आधुनिकिकरण गर्दै उद्योगको रुपमा विकास गरिने नीति बनाइनेछ ।
- जातिय छुवाछूत एवं भेदभाव विरुद्धको कानूनलाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।
- दलित तथा दलित महिला सहकारीहरू स्थापना गरी आयआर्जनमा वृद्धि तथा आत्मनिर्भर बन्ने वातावरण निर्माण गरिनेछ सोका लागि लक्षितकार्यक्रम सञ्चालन गरी थप सशक्तिकरण गरिनेछ ।
- जातिय विभेद र उत्पीडनका विरुद्ध समानता, बन्धुत्व र मानवता कायम गर्न सहभावमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- दलित तथा सिमान्तकृत समुदायको सशक्तिकरण र क्षमता विकासमा विशेष जोड दिईनेछ ।
- यस नगरक्षेत्र भित्र छुवाछूत, जातीय भेदभाव लाई उन्मूलन गर्ने गरी विशेष कार्यक्रमहरू तय गरी लागु गरिनेछ ।
- परम्परा देखि चलि आएको दलित वर्गको सिपलाई आधुनिकीकरण गरी संचालन गर्न सम्बन्धित वर्ग उत्साहित भै आएमा विशेष सहयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

४.५. आदिवासीजनजाती

- आदिवासी जनजातीहरूको भाषा संस्कृति र भेषभुषा सम्बन्धि सशक्तिकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- आदिवासी जनजातीको परम्परा देखि चलि आएको ज्ञान, शिप, भाषा, कला, संस्कृति तथा भेषभुषाको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिनेछ ।
- आदिवासी जनजाती पुरातात्विक बस्तु संग्राहलय स्थापना गर्न पहल गरिनेछ ।
- आदिवासी जनजातीहरूको नमुना बस्ती विकास, भाषालिपी, भेषभुषा संरक्षण गर्नका अध्ययन गरिने छ ।
- आफ्नो मातृभाषामा शिक्षा दिन चाहने समुदायलाई नगरपालिकाले सहयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

४.६. अशक्त / अपांगता:

- हरेक भौतिक पुर्वाधार निर्माण गर्दा अपाङ्ग मैत्री बनाउने नीति लिइनेछ ।
- नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवामा अपांगता तथा जेष्ठ नागरिकहरूलाई पहिलो प्राथमिकता दिईनेछ ।
- फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरूको क्षमता विकासका लागि कार्यक्रम बनाइ लागु गरिनेछ ।
- नगरभित्र अपांगता भएका नागरिकहरूको लगत तयार गरिनेछ ।
- नगर भित्र निर्माण हुने जुनसुकै प्रकृतिका सार्वजनिक संरचना अपांगमैत्री बनाईनेछ ।
- पूर्ण अपांगता भएका नागरिकहरूलाई निजले पाउने सामाजिक सुरक्षा भत्ता जनप्रतिनिधिद्वारा बैंक मार्फत निजहरूकै घरमा पुर्याईनेछ ।

- अपांगता भएका नागरिकहरूलाई नगरपालिकाले जुनसुकै प्रकारका सिफारीस गर्दा वा व्यवसाय दर्ता वा नबिकरण गर्दा लाग्ने राजश्वमा २० प्रतिशत छुट दिईनेछ ।

५. संस्कृति सम्पदा तथा पर्यटन प्रवर्धन

- पर्यटन प्रवर्द्धन र विकास गर्न सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गरि यसै आर्थिक वर्ष भित्रपर्यटन गुरु योजना तयार गरिने छ । एवं कृषि पर्यटन, शैक्षिक पर्यटन, धार्मिक पर्यटन, हरित पार्क निर्माण, विद्यापती स्मारक लगायतका क्षेत्रको आवश्यक प्रवर्द्धन र विकास गरिने छ ।
- नगरको मुख्य क्षेत्रमा रहेको कंकालीमाई मन्दिरको स्तरोन्नति र सो सँगै रहेको पोखरीलाई सुन्दरिकरण गरिने छ ।
- देशकै ठूलो पोखरीको रूपमा रहेको भरोखर पोखरीलाई व्यवस्थित गरि यसमा बोट संचालन गरी आन्तरिक तथा भारतीय पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि कार्यारम्भ गरिनेछ ।
- स्थानीय सबै धर्म, परम्परा र मौलिक संस्कृतिलाई संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिने छ साथै परम्परागत रूपमा चलि आएका जात्रा पर्वको सञ्चालन, व्यवस्थापन र प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- सभ्यता हाम्रो परिचय, संस्कृती हाम्रो पहिचान समृद्ध समतामूलक वातावरण मैत्री नगर निर्माण हाम्रो अभियान भन्ने नारालाई स्थापित गरी सबै भाषा धर्म संस्कृतिको संरक्षण सम्बर्द्धन र विकास गर्दै लैजाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- सार्वजनिक ठूला पोखरीलाई आन्तरिक पर्यटनलाई सहयोग हुनेगरी निर्माण तथा सुधार गरिनेछ ।
- सांस्कृतिक परम्परा बमोजिम मनाइने पर्वहरूलाई व्यवस्थित गरिनेछ, र नगर भित्र रहेका धार्मिक मठ मन्दिर, गुम्बा, चर्च, मस्जिदको अभिलेख तयार गरी आवश्यक मर्मत सम्भार सुधार तथा सौन्दर्यीकरण गरी धार्मिक पर्यटनका लागि विशेष जोड दिईनेछ ।
- विद्यापतिको साहित्यिक कृतिलाई खोज गरी विद्यापति अध्ययन अनुसन्धान केन्द्र निर्माण र विद्यापती पार्क निर्माण कार्यको शुरुवात गरिनेछ ।
- अल्पसंख्यक जातजाती र भाषाभाषीको भाषा संस्कृति र ललितकलालाई संरक्षण गर्नका लागि विशेष नीति योजना बनाई सांस्कृतिक संग्रहालय निर्माणको पहल गरिनेछ ।
- समाजमा रहेका विभिन्न कला प्रतिभाहरु जस्तै लेखक, कलाकार, साहित्यकार, चित्रकार, कालीगढ, आर्टिष्ट तथा स्तम्भकार आदिको राय सुझावको आधारमा कला साहित्य र संस्कृतिको प्रवर्द्धनको कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने कामको थालनी गरिनेछ ।
- पुरातात्तिक महत्वका वस्तुहरूको संरक्षण गरिनेछ, र मठ, मन्दिर, पाटीपौवा र गुठीहरूको व्यवस्थापनको कार्यलाई जोड दिइने छ ।

६. गैर सरकारी संघ संस्था

- नगरपालिकामा सञ्चालित हुने गैरसरकारी संघ संस्थाले नगरपालिकाको अनिवार्य अनुमती पश्चात आफ्नो कार्य क्षेत्र तय गरी सामुदायिक क्षेत्रमा काम गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- संघ संस्थाको गठन, दर्ता, नबिकरण र सञ्चालनको लागि सो संग सम्बन्धित कानून निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- विदेशी दातृनिकायहरू मार्फत् अनुदान प्राप्त NGO र INGO, एवं निजि तथा व्यापारिक संस्थाहरू तथा अन्य संघ संस्थाहरूले नगरपालिकाले प्राथमिकीकरण गरेका क्षेत्रहरूमा मात्र खर्च गर्न पाउने र सहकार्यमा काम गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा कृयाशिल गैर सरकारी संस्थाहरूले नगर क्षेत्रमा कार्यक्रम तथा परियोजनाहरू संचालन गर्दा नेपाल सरकारको प्रचलित कानून बमोजिम नगरपालिकाबाट स्वीकृति प्राप्त गरे पश्चात मात्र कार्यक्रम तथा परियोजना संचालन गर्न दिने नीतिलाई कडाईका साथ कार्यान्वयनमा ल्याइने छ । उल्लेखित संस्थाहरूले संचालन गर्ने समान प्रकृतिका कार्यक्रम र परियोजनालाई नगरपालिकाको स्वीकृति लिई संयुक्त रूपमा संचालन गराउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

७. पञ्जिकरण तथा सामाजिक सुरक्षा

- आधुनिक प्रविधि मार्फत व्यक्तिगत घटना दर्ता (जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाइसराई, सम्बन्ध विच्छेद र धर्मपुत्र र धर्मपुत्री) अभिलेख व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- पञ्जिकरण र सामाजिक सुरक्षालाई Online entry गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षाको कार्यान्वयनको लागि सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय संघ संस्थासँग सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा वितरणमा बैकिङ्ग प्रणाली अपनाइने छ, असक्त र ८० वर्ष नाघेका जेष्ठ नागरिकको हकमा बैकको सहकार्यमा घरमै सामाजिक सुरक्षा भत्ता उपलब्ध गराउने प्रवन्ध मिलाइने छ ।
- जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, दलित, अशक्त र बाल पोषण परिचय पत्र वितरण कार्यलाई सरल, सहज र व्यवस्थित र भन्भटमुक्त गरिनेछ ।

ग) पूर्वाधार विकास

१. सडक तथा भौतिक निर्माणतर्फ

- नगरस्तरीय सडक गुरुयोजना (MUNICIPAL TRASPOT MASTER PLAN, MTMP) जारी गरीनेछ । साथै MTMP मा निर्दिष्ट भएका सबै सडकहरूको Right of Way (ROW) निर्धारण गरी त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सडक अधिकार क्षेत्र मिच्ने, सार्वजनिक स्थानमा घर टहरा बनाउने कार्यलाई पूर्ण रुपमा निरुत्साहित गरिने छ ।
- स्थानीय सार्वजनिक यातायात बस, ट्याक्सी र ट्याम्पो लगायतको रुट निर्धारण, अनुमति, नवीकरण, खारेजी, सेवाको गुणस्तर, भाडा दर निर्धारण र नियमन गरिनेछ ।
- आधारभूत यातायात सम्बन्धमा प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरेर काम गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रलाई जिल्ला सदरमुकाम संग जोडने मुख्य गण्डक नहर मार्गको मर्मत गरि सहज बनाउने कार्य तत्काल थालनी गरिने छ । यसका लागि छिमेकी गाँउ पालिका नगरपालिकाहरु संग सहकार्य गरिने छ ।
- कार्यालयदेखि प्रत्येक वडा केन्द्रसम्म पुग्ने सडक सञ्जाल विस्तार गरिनेछ । 'हाम्रो सडक सुन्दर र फराकिलो सडक' अभियान मार्फत नगर क्षेत्र भित्रका सडकहरु फराकिलो र स्तरोन्नति गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा बसोबास गर्ने आमनागरिकलाई रणनीतिक रुपले सडक आवागमनसंग जोड्नका लागि चक्रपथ लगायत सडक सञ्जाल निर्माणका लागि आवश्यक नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- निर्माण कम्पनिद्वारा नगरपालिका भित्र निर्माणाधिन केन्द्रीय तथा क्षेत्रिय सडकहरूको अनुगमन तथा नियमनको कार्यलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
- आगामी पाँचवर्षभित्र सबै टोल र बस्तीमा सडक सञ्जाल पुऱ्याइने गरी काम अगाडी बढाइने छ ।
- बजार क्षेत्रमा सडक विस्तार र कालो पत्रे गर्ने नीति लिइनेछ ।
- हरित र वातावरण मैत्री सडक निर्माणलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, कृषि सडक तथा यातायात सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड निर्माण गरी नियमित अनुगमन तथा नियमन गरिनेछ ।
- वातावरणमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, अपाङ्गता र लैङ्गिकमैत्री यातायात प्रणालीको प्रवर्द्धन र विकास गरिनेछ ।
- यातायात सुविधामा सबै वडावासीको सरल, सहज र समान पहुँच निर्माण गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्रका सरकारी, सार्वजनिक जग्गाहरूको संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि एक समिति निर्माण गरी तत्काल काम अघि बढाइनेछ ।
- नेपालको संविधानले समावेशी र समन्वयीक विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरे बमोजिम नगरपालिकाका सबै वडाहरूको विकासलाई समान प्राथमिकतामा राखिने छ । नगर क्षेत्रमा बनेका सडकहरु मध्ये उत्कृष्ट सडकको पहिचान गरी सो सडकमा पार्क उद्यान लगायतका पर्यटकीय आकर्षणका वस्तुहरु निर्माण गरी आन्तरीक र बाह्य पर्यटन विकास गर्ने नीतिलाई अवलम्बन गरिने छ ।
- MTMP ले निर्दिष्ट गरे अनुसार नगर चक्रपथकोसभै सम्पन्न गराई तदनुरूप कार्य प्रारम्भ गरिनेछ
- उपभोक्ता समितिको कार्य क्षमता, कार्यकुशलता अभिवृद्धि गर्न अभिमूखीकरण कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- नगरपालिकाबाट निर्माण भएका भौतिक पूर्वाधार मर्मत सम्हारका लागि मर्मत सम्हार कोष स्थापना गरिने छ ।
- नगरपालिकाको क्षेत्र भित्र उपयुक्त स्थानमा बसपार्क निर्माण गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाइने छ ।
- बजार क्षेत्रमा यातायातलाई व्यवस्थित बनाइनेनीति तर्जुमा गरिने छ ।

२. भवन तथा सहरी विकास

- नगरपालिका गठन हुनु पूर्व निर्माण भएका घरहरूको अभिलेखिकरण कार्य तत्काल प्रारम्भ गरिने छ ।
- नगरपालिकाबाट अनुमति नलिई भवन निर्माण गर्ने घरधनीलाई नगरपालिकाले कार्यालयहरूका तर्फबाट गरिने सम्पूर्ण सिफारिस तथा सुविधामा रोक लगाई प्रचलित कानून बमोजिम सजाय समेत गरिने छ ।
- शहरी विकास तथा भवन निर्माण आचार संहिता २०७२ लाई कडाइका साथ लागू गरिनेछ ।
- सरकारी, सार्वजनिक, ऐलानी पर्ती जग्गामा निर्माण भएका व्यक्तिगत भवन तथा संरचनालाई नक्सा पास तथा अभिलेखीकरण गरिने छैन ।
- भवन निर्माणका लागि अनुमती दिंदा आफ्नो घर परिसर भित्र अनिवार्य रुपमा कम्तिमा २ वटा रुख विरुवा लगाउनु पर्ने व्यवस्था मिलाईने । घर भित्रको फोहर व्यवस्थापनको लागी सडने र नसडने गरी अलग अलग कन्टेनर राख्नु पर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ । घर सम्पन्न प्रमाण पत्र दिंदा घरको चारै दिशाको फोटो अनिवार्य गरिनेछ । सो को स्पष्टता अनुगमनबाट गरीनेछ ।

- नगरपालिका तथा सम्बन्धित निकायको अनुमति नलिई जग्गा प्लटिङ्ग गरीएका र निर्धारित मापदण्ड नपुगेका प्लटहरुमा भवन निर्माण अनुमति दिईने छैन ।
- बढ्दो जनसंख्या र नागरीकहरुको आकर्षणको केन्द्र नगर भईरहेको कुरालाई मध्यनजर गर्दै नेपाल सरकार शहरी विकास मन्त्रालय लगायतका सरकार मातहतका मन्त्रालय संग समन्वय गरी एकीकृत शहरी विकासको लागि पहल गर्ने नीति अवलम्बन गरीने
- **भलमल्ल शहर, सिम्रौनगढ बासीको रहर** भन्ने मूल नारालाई स्थापित गर्न सडक बत्ति जडान गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिई १ महिना भित्र नगरका सबै टोल वस्तीमा सडक बत्ति जडान गरिने छ ।
- सडक बत्तिको व्यवस्थापन एवं संचालनकाका लागि योगदानमा आधारित जनसहभागिताको नीतिलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- घरनक्सा पास प्रक्रियालाई सहज र सरलिकृत गर्न ONE DOOR SYSTEMमा घर नक्सा पास प्रक्रियालाई रुपान्तरण गर्नुका साथै घरनक्साको सफ्टवेयरलाई कार्यान्वयनमा ल्याईने छ ।
- नगरपालिका क्षेत्रमा संचालन हुने आयोजना र सो आयोजना संचालन गर्ने उपभोक्ता समिति/निर्माण व्यवसायीको सम्पूर्ण विवरण खुल्ने गरी आयोजना स्थलमै होर्डिङ्ग बोर्ड राख्ने नीतिलाई अझ प्रभावकारी ढंगबाट कार्यान्वयन गरीने छ ।
- नगरपालिकाको केन्द्र स्थित आफ्नै स्वमित्वमा रहेको जग्गामा मुख्य प्रशासकीय भवन निर्माण गरी केन्द्रीय कार्यालयलाई व्यवस्थित ढंगले संचालन गर्न भौतिक पूर्वाधार तयार गरी संघीय सरकारबाट भवन निर्माण अनुदान प्राप्त भए संगै केन्द्र र क्रमशःसबै वडा कार्यालयको आफ्नै छुट्टै भवन निर्माण कार्य थालनी गरिनेछ । यी सबै कार्यालयहरु ५ बर्ष भित्र सम्पन्न गरी सकिने छ ।
- नगरपालिका क्षेत्रमा सुविधा सम्पन्न आधुनिक बहुउपयोगी भवन (Multy Purpose Building) निर्माणका लागि सार्वजनिक निजी साभेदारीमा यसै आ.व. बाट नै कार्य थालनीको प्रयास गरीने छ । जसमा बैकिङ हव, सुविधा सम्पन्न सपिड महल, सिनेमा हल, कृषि बजार आदि संचालन गरीनेछ ।

३. भूमी व्यवस्थापन तथा वस्ती विकास

- नगर क्षेत्रको भू उपयोग योजना तयार गरि भू-उपयोग गुरु योजनाजारी गरीने छ । नगरपालिका क्षेत्रको व्यवस्थित, दीर्घकालिन एवं वातावरणमैत्री दीगो विकासका लागि भू उपयोग गुरु योजना अनुसार आवास क्षेत्र, सार्वजनिक क्षेत्र, खुला एवम हरियाली क्षेत्र, सार्वजनिक पार्क, वन, कृषि एवम सुरक्षित क्षेत्रको पहिचान गरी एकीकृत नगर विकास योजनाले निर्दिष्ट गरे बमोजिमका वस्ती विकास एवं व्यवस्थित नगर निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरीने छ ।
- नगरपालिकाको नगर विकास गुरुयोजना अनुरूप व्यवस्थित स्मार्ट सिटीको निर्माण कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
- वैज्ञानिक भूमि व्यवस्थापन र भू-उपयोगको नीति क्रमशः कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- भूमिमाथि जोताहा किसानहरुको स्वामीत्वलाई सुनिश्चितका लागि संघिय तथा प्रान्तिय सरकारको निति बमोजिम लागु गरिनेछ ।
- एकिकृत वस्तीहरुमा विकासका पूर्वाधारहरु: सडक, शिक्षा, स्वास्थ्य, विद्युत, खानेपानी तथा सरसफाई आदि सुविधा विस्तार र सामुदायिक स्थलहरु निर्माण गर्न विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरु संग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- जग्गा प्लटिङ्ग गर्ने प्रक्रियालाई व्यवस्थित बनाईने छ । नगरपालिकाबाट जग्गा प्लटिङ्ग योजना स्वीकृत नगराईजग्गा प्लटिङ्ग गर्न दिइने छैन । नगरपालिकाबाट स्वीकृत जग्गा प्लटिङ्ग योजनाको आधारमा मात्र कित्ता काट गरी नक्सा पासका लागि सम्बन्धित कार्यालयमा सिफारीस गरीने छ ।
- नगर भित्र रहेका सरकारी, सार्वजनिक, ऐलानी पर्ति जग्गाको एकिकृत लगत तयार गरिने छ । सो का लागि एक समिति गठन गरी तत्काल कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
- भूमीहीन सुकुम्बासीहरुको व्यवस्थित बसोबासका लागि आवश्यक पहल गरिने छ । भूमिहीनहरुको लगत संकलन गरी सम्बन्धित निकायको समन्वयमा भूमिहीन सुकुम्बासीको वास्तविक संख्या एकीन गरिनेछ, तथा दलित, लोपोन्मुख एवं सीमान्तकृत समुदायमा जनता आवास कार्यक्रम विस्तार गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईने छ ।

४.उर्जा तथा विद्युतीकरण

- नगर भित्रका सार्वजनिक स्थान र सडक वजार एवं सबै गाउँ टोलहरुमा १ महिना भित्र सडक वत्ती जडान कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।
- विद्युतिकरण हुन वाँकी रहेका वस्तीहरुमा विद्युतिकरण गर्दै लगिनेछ । काठका पोललाई क्रमशः विस्थापित गरी फलाम र सिमेन्टका पोल प्रयोग गर्ने नीति लिईनेछ । मुख्य वजार क्षेत्रमा सौर्य उर्जा (solar power) का सडक बत्ति राख्ने कार्यलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र वैकल्पिक उर्जाको प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्दै सडक वत्तीलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।

- नगरपालिकाको सबै बस्तीमा विद्युतको विस्तार गरिने कार्यलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
- सामुदायिक ग्रामीण विद्युतीकरणको अवधारणालाई अवलम्बन गर्दै कृषिलाई व्यवसायीकरण र निर्यातमुखी बनाउन कृषि विद्युतीकरणलाई हरेक किसानको खेत खलियानमा पहुँच हुने गरी क्रमशः कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

५. सूचना तथा सञ्चार

- युवा सूचना केन्द्रको स्थापना कार्यको थालनी गरिनेछ ।
- सबै वस्तिहरूमा टेलिफोन तथा मोबाइल सेवा पुऱ्याउन पहल गरिने छ र इन्टरनेट सेवालाई विस्तार गरिने छ ।
- आफ्नो क्षेत्रभित्र इन्टरनेट सेवा, टेलिसेन्टर, केबुल तथा तारविहीन टेलिभिजन प्रसारणको अनुमति, नवीकरण र नियमन कार्यलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- एक सय वाट सम्मको एफ. एम. रेडियो सञ्चालन अनुमति, नवीकरण र नियमन कार्यलाई कानून बनाई व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- आफ्नो क्षेत्रभित्र पत्रपत्रिकाको प्रकाशन अनुमति, अभिलेख तथा नियमन गरिनेछ ।
- सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा सर्वसाधारण जनताको सहज र सरल पहुँच तथा सूचना प्रविधिको विकास र विस्तार सम्बन्धी कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- प्रत्येक वडामा पहुँच पुग्ने गरी छापा माध्यम तथा विद्युतिय माध्यमका सञ्चार सेवा र सञ्चार गृहको स्तर उन्नती तथा विकासको लागि पहल गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट हुने र भएका कार्यक्रमहरूको सार्वजनिकीकरण गर्न पत्रकार महासंघ सँग समन्वय गरीचौमासिक रूपमा सञ्चारका माध्यमहरूबाट आम नागरिकलाई जानकारी गराइने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- सुरक्षित र प्रविधि मैत्री नगर निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरीने छ । जसका लागि नगरका सबै वडाको मूख्य मूख्य चौक, धार्मीक तथा पर्यटकीय स्थलहरूमा विद्युत व्याकअपको लागि सोलार बत्तिको व्यवस्था सहित सीसी क्यामेरा र फिवाइर्लाई जडान गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।

६. योजना छनौट तथा कार्यान्वयन

- तल देखी माथि जाने (Buttom Up Approach) नीति अनुसार वस्ति वस्तिहबाट योजना छनौट गरिने छ ।
- योजना छनौट तथा प्रथमिकिकरण गर्दा राष्ट्रिय विकास नीति, गरिवी निवारण, वातावरणीय अनुकुलनता तथा स्रोत साधन उपलब्धताका आधारमा नगरवासीलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने योजनालाई प्राथमिकता दिईने छ ।
- योजना चक्रको प्रत्येक चरणमा हितग्राही समूहलाई सहभागी गराईने छ ।
- बढी भन्दा बढी जनसहभागिता हुने योजनालाई प्राथमिकता दिईने छ ।
- वडा स्तरीय साना योजनाहरू उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन गर्न प्रथमिकता दिईने छ ।
- योजना अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्य निरन्तर रूपमा हुने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- उत्कृष्ट कार्य सम्पन्न गर्ने उपभोक्ता समितिलाई सम्मान तथा प्रोत्साहनको नीति लिइनेछ ।
- नेपाल सरकारको कम्पनी ऐन अनुरूप निर्माण सेवाहरू दर्ता, नबिकरण र सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र ठुला, मझौला र साना भौतिक पूर्वाधार निर्माण कार्य सञ्चालन गर्ने कम्पनी वा फर्मले नगर पालिकाबाट अनुमती लिनु पर्ने व्यवस्था लागु गरिने छ ।

७. खानेपानी तथा सरसफाई

- स्वच्छ खानेपानी स्वस्थ्य जीन्दगानी भन्ने नीतिको अवधारणालाई प्राथमिकतामा राखि काम अगाडी बढाइनेछ ।
- सबै नगरवासीहरूलाई ५ वर्षभित्र स्वच्छ तथा सफा खानेपानीको लागि अल्पकालीन र दीर्घकालीन योजना कार्यक्रम बनाईकार्यान्वयन गरिनेछ । निर्माणाधीन खानेपानी योजनाहरूलाई यथाशिघ्र सम्पन्न गर्न सम्बन्धित सरकारी निकायमा विशेष पहल गरिनेछ ।
- नगरपालिकाका सबै वडाहरूमा खाने पानी तथा सरसफाई सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरि २०७४ सालको चैत्र मसान्त भित्र नगरलाई खुला दिसा मुक्त घोषणा गरिने छ ।
- सरसफाईयुक्त नगर निर्माण गर्न विभिन्न सरकारी गैर सरकारी संघ संस्थाको सहयोग र समन्वय तथा आम नागरिक समेतको सहभागितामा पूर्ण सरसफाई कार्यक्रम लागु गरिने छ ।
- गाउँघर सरसफाई अभियान सञ्चालन गर्दै फोहर व्यवस्थामा जोड दिइनेछ ।
- सफा पानी, स्वच्छ नागरिक, प्रत्येक नागरिकको खानेपानीमा पहुँच पुऱ्याउन एक घर एक धाराको कार्यक्रमलाई क्रमशः अभियानको रूपमा अगाडी बढाइने छ ।
- चालु खानेपानी योजनाहरूको निर्माण कार्य यथा शिघ्र सम्पन्न गर्न पहल गरिने छ ।

- नगर क्षेत्र भित्रका सार्वजनिक स्थान/चौकहरुमा खानेपानी धाराहरुको जडान गर्ने एवं सार्वजनिक नीजि साभेदारीमा सार्वजनिक शौचालयहरुको निर्माण गर्ने नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- प्रत्येक वर्षखानेपानीमा आर्सेनिक, आइरन तथा कोलिफर्मजाँचको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- वर्षातको महिना खानेपानी मार्फत विभिन्न सरुवा रोगको महामारी फैलिने सम्भावनालाई मध्यनजर गर्दै सरोकारवाला सहयोगी निकाय समेतको सहयोग र समन्वयमा पानी शुद्धीकरणका लागि विभिन्न विधिका बारेमा जनचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

८. सिँचाई

- नगरपालिका भित्रका सिँचाई प्रणाली व्यवस्थित गर्न विशेष पहल गरिने छ ।
- नगरपालिका भित्रका सबै कृषियोग्य भूमिमा सिँचाईको सुनिश्चिता गर्न आवश्यककार्य गरिनेछ ।
- सिँचाई सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड निर्धारण गरी सिँचाई गुरुयोजनाको निर्माण, कार्यान्वयन र स्तरोन्नतिको लागि कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
- स्थानीय साना, सतह तथा भूमिगत सिँचाई प्रणालीको सञ्चालन निर्माण, सुधार, मर्मत सम्भार तथा सेवा शुल्कको निर्धारण र सङ्कलन व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- नदी खोला बाढी एवं जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण सम्बन्धमा स्थानीय जनताको सहभागितामा कार्य अगाडी बढाइनेछ ।

९. सार्वजनिक निजी साभेदारी

- विकास निर्माण लगायत पूर्वाधार निर्माणमा सार्वजनिक-निजी साभेदारी नीतिलाई अवलम्बन गरी स्थानीय नीति, योजना निर्माण गरिनेछ ।
- स्थानीय सार्वजनिक-निजी साभेदारीका आयोजना छनौट तथा कार्यान्वयनमा प्राथमिकता दिइनेछ ।
- स्थानीय विकासमा निजी क्षेत्रको प्रवर्द्धन गर्दै स्थानीय जनताको प्रत्यक्ष लागत सहभागितामा आयोजना कार्यक्रम सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

घ) वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

१. वन तथा वातावरण

- वन तथा जैविक विविधताको संरक्षण गर्दै वैज्ञानिक वनव्यवस्थापनलाई उच्च प्राथमिकता दिइनेछ ।
- नगरपालिका भित्र रहेका निजि, सामुदायिक तथा सरकारी वन क्षेत्रभित्र हुने चोरी शिकारी रोकी वन्यजन्तुको संरक्षण गरिनेछ र वन डढेलो, वन अतिक्रमण र काठ चोरीलाई नियन्त्रण गर्ने नीतिलाई कार्यान्वयनमा प्रभावकारीता ल्याइने छ ।
- बाढी पहिरोबाट जोगाउन भु-संरक्षण, तटबन्ध व्यवस्थापन, वृक्षारोपण र जैविक विविधतालाईसंरक्षण गर्दै बनलाई डढेलोबाट जोगाउन डढेलो नियन्त्रण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सामुदायिक वन उपभोक्त समुहहरुलाई नियमन र नियन्त्रण गर्दै वन संरक्षण र विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- सार्वजनिक तथा वन क्षेत्र भित्रका खाली जमिनमा वृक्षारोपण गर्दै लगिने छ ।
- वातावरण संरक्षण सम्बन्धमा विद्यालय स्तर सम्म सचेतना मूलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- नगर क्षेत्र भित्र एक वडा एक उद्यान कार्यक्रमलाई क्रमश लागू गर्दै लगिनेछ ।
- सडक किनारका खालि जमिनमा वडा तथा टोल, वस्तिको सहभागितामा वृक्षारोपण गर्दै लगिने छ ।
- नीजि घर तथा क्षेत्रमा उद्यान निर्माण गर्न प्रोत्साहन गर्न घर नक्सा पास गर्दा हरेक घरमा कम्तीमा २ वटा विरुवा रोप्ने घरधनीलाई नक्सा पास गर्दा १० प्रतिशत छुट दिने नीति लिइनेछ र सो कार्यलाई क्रमशः अनिवार्य गर्दै लगिनेछ ।
- जथाभावी अनयन्त्रीत रुपमा भइरहेको ढुङ्गा खानी र गिट्टी बालुवा उत्खननलाई रोकी व्यवस्थित गरिने छ ।
- वन पैदवार, वनजंगल र वृक्षारोपण सम्बन्धी विशेष कार्यायोजना निर्माण गरी लागु गरिने छ ।
- वन, जङ्गल, वन्यजन्तु, चराचुरुङ्गी, जल उपयोग, वातावरण, पर्यावरण तथा जैविक विविधता सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन गरिनेछ ।
- सामुदायिक, ग्रामीण तथा शहरी, धार्मिक, कवुलियती वनको संरक्षण, सम्बर्द्धन, उपयोग र नियमन गरिनेछ ।
- नदी किनार, नदी उकास, नहर किनार तथा सडक किनारमा र सार्वजनिक खाली जग्गा, पाखा वा पखेरा क्षेत्रमा वृक्षारोपण, सम्भार, उपयोग र व्यवस्थापन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नर्सरी स्थापना, विरुवा उत्पादन, वितरण, रोपण र प्रवर्द्धन कार्यक्रममा सरोकारवाला निकायको समन्वय र सहयोगमा उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।

- आय आर्जनमा आधारित जडीबुटीको संरक्षण र प्रबर्द्धन गरिनेछ ।
- स्वच्छ तथा स्वस्थ वातावरण र जलाधार तथा वन्यजन्तुको संरक्षण व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, कानून, कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन गरिनेछ ।
- वातावरणीय जोखिम न्यूनीकरण र न्यून कार्वनमुखी तथा वातावरणमैत्री विकास अवलम्बन गरिनेछ ।

२. विपद व्यवस्थापन

- नगर क्षेत्रमा हुने विपद, महामारी साथै संकटलाई व्यवस्थापन गर्न **नगर स्तरीय विपद व्यवस्थापन समिति/वडा स्तरीय विपद व्यवस्थापन समिति** तत्काल गठन गरिनेछ ।
- प्रकोपकजन्य जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्न यसै आ.ब. भित्र विपद् पूर्व तयारी योजना वा स्थानीय **विपद जोखिम व्यवस्थापन योजना** तर्जुमा गरीनेछ ।
- प्रत्येक वडा तथा वस्तीमा खुल्ला क्षेत्र पहिचान गरिने छ र पहिचान भैसकेका क्षेत्रको संरक्षण गरिनेछ ।
- विकासका योजना तयार गर्दा विपद् न्यूनिकरणका पक्षमा विशेष ध्यान दिईने छ ।
- नगर स्तरीय विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी विपद राहत कोष खडा गरिने र उद्धार कार्यको लागि राहत सामग्री र जनशक्ति सम्बन्धी आवश्यक नीति तर्जुमा गरिने छ साथै विपद् पिडितलाई तत्काल राहततथा उद्धार कार्यका लागि प्रत्येक वडामा आकस्मिक खोज तथा उद्धार टोली निर्माण गरिनेछ र उक्त जनसक्तिलाई विपद उद्धार सम्बन्धी तालिम दिइनेछ ।
- भवन निर्माण संहितालाई कडाइका साथ लागु गरिने छ ।
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई कार्यान्वयन गरिने छ ।
- विपद् पूर्वतयारीका लागि समुदायको क्षमता विकास सम्बन्धी क्रियाकलापका लागि अन्य सरकारी, गैरसरकारी संघ संस्थाको रचनात्मक सहयोग प्राप्तीका लागि पहल गरिने छ ।
- विपद् जोखिम न्यूनिकरण सम्बन्धी कार्य योजना बनाई लागु गरिने छ ।

३. फोहोर मैला तथा ढल व्यवस्थापन

- फोहोरमैलालाई व्यवस्थापनका लागि ल्याण्डफिल्ड साइटको खोजी गरी उचित व्यवस्था गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाइने छ
- जथाभावि फोहोर फाल्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरी नगरक्षेत्रको सबै स्थानमा सरसफाई अभियान संचालन गरिने छ फोहोर व्यवस्थापनमा असहयोग गर्नेलाई कानूनी कारवाहीको लागि आवश्यक प्रकृया अवलम्बन गरिने छ ।
- बजार क्षेत्रभरी रहेको सडक तथा सार्वजनिक अतिक्रमणलाई ध्यानमा राखी खुल्ला सडक, सफा शहर (Open Road Clean Market) को अवधारणालाई क्रमशः कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- नगरमा व्यवस्थित ढल निकासका लागि योजना तजुमा गर्न आवश्यक अध्ययन गराउन पहल गरिने छ ।
- वातावरण प्रदुषण हुन नदिन न.पा. भित्र मापदण्ड विपरितका प्लाष्टिकको विक्री वितरण, प्रयोगमा रोक लगाउने नीति लिईने छ नगरपालिका लाई क्रमशः प्लाष्टिक मुक्त क्षेत्र घोषण गरिनेछ ।
- सरोकारवाला निकायको सहयोगमा ल्याण्डफिल साईड सम्बन्धी थप अध्ययन गराई फोहोर व्यवस्थापनको दीगो प्रबन्ध मिलाईले छ, सो का लागि छिमेकी गाउपालिका नगरपालिकाहरु संग समन्वय गरिनेछ ।
- बाटो घाटो तथा सार्वजनिक स्थानमा पशु चौपायाहरु बाधेको वा छाडेने कार्यलाई निरुत्साहित र दण्डित गरिने छ साथै विभिन्न संघ संस्थाहरुसंग सरसफाई व्यवस्थापनमा सहकार्य गरिनेछ ।
- बजारलाई सुन्दर र सफा राख्न बजार क्षेत्रभित्रको ढल निकासको कार्यलाई व्यवस्थित रूपले सञ्चालन गरिने छ ।
- उपभोग्य बस्तुहरुको विक्री वितरण कार्यको लागि नियमित अनुगमन गरिने छ र अखाद्य तथा समय नाघेका खाद्यबस्तुको विक्री वितरण कार्य बन्द गरिने छ ।
- नगरक्षेत्रमा निर्माण हुने जुनसुकै प्रकारका सार्वजनिक एवम् नीजि संरचना भुकम्प प्रतिरोधि हुने गरी मात्र बनाईने/बनाउन अनुमति दिईनेछ ।
- जग्गा प्ल्याटिङ गरी व्यवसायिक रूपमा कारोवार गर्नु पूर्व खुल्ला क्षेत्र सहितको नक्सा नगरपालिकाबाट अनिवार्य रूपमा स्वीकृत गराउनु पर्नेछ ।
- विपद् प्रतिकार्य योजनाका लागि नेपाल रेडक्रस सोसाइटी नेपाल प्रहरी, सशत्रु प्रहरी बल नेपाल समेतको सहकार्यमा विपद् प्रतिकार्य टिमहरुको निर्माण गरीने छ ।
- नगरपालिका क्षेत्रलाई भुकम्प जस्ता दैवी प्रकोपको क्षति न्यूनीकरण गर्न भुकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण तालिम आवश्यकताका आधारमा संचालन गर्ने नीति अवलम्बन गरीनेछ ।
- कुहिएर जाने र नजाने फोहोर छुट्ट्याई फोहोरबाट मोहर बनाउने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाइने छ ।
- बजार सफा राख्न चोकहरुमा विभिन्न संघ संस्थाको समन्वय र साभेदारीमा फोहोर मलाई लेखिएका डिब्बा राखिने छ ।

- फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि वडा स्तरीय खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समिति, स्थानीय युवा क्लब, टोल विकास समिति तथा बस्तीस्तरका समुह वा समितिहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
- विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, खोज तथा उद्धार, राहत सामग्रीको पूर्व भण्डारण, वितरण र समन्वयको कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइनेछ।

ड) सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास

१. संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह

- जनता कार्यालयमा होइन, कार्यालय जनतामा जानु पर्छ भन्ने मुल मन्त्रलाई स्थापित गरिनेछ।
- आम जनतालाई सेवा दिने कार्यालयहरूलाई प्रत्यक्ष रुपमा महसूस हुने गरी दैनिक प्रशासनिक सेवालाई भन्कटमुक्त, छिटोछरितो, सर्वशुलभ, जनमुखी र पारदर्शी बनाईनेछ।
- सार्वजनिक प्रशासनलाई भ्रष्टाचार मुक्त बनाईनेछ। भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता (Zero Tolerance)को नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- **सिम्रौनगढ नगरपालिकाको प्रतिवद्धता मुस्कान सहितको सेवा**, भन्ने मूल नारालाई नगरका ११ वटै वडा कार्यालयहरूमा थप प्रभावकारी बनाउँदै नगरपालिकाको सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई सेवाग्राही मैत्री बनाउँदै लगिने छ। जसका लागि जनप्रतिनिधि तथा नगरपालिकामा कार्यरत जनशक्तिको क्षमता विकास तालिम, अनुभव आदान प्रदानका लागि अवलोकन भ्रमण गराउने व्यवस्था मिलाईने छ।
- कर्मचारीलाई समय सापेक्ष प्रविधि मैत्री बनाउनका लागि क्षमता विकास तालिम प्रदान गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ। प्रचलित कानून बमोजिम कार्य सम्पादनमा आधारित कर्मचारी मूल्यांकन पद्धतिलाई अपनाइने छ।
- कर्मचारीहरूमा उत्प्रेरणा बढाई कार्यसम्पादनलाई अक्ल बनाउन चालु आ.व. देखि कार्यरत कर्मचारी(करार समेत) लाई मासिक फिल्ड भत्ता र स्थानीय भत्ताको व्यवस्था गरी उत्प्रेरित गर्ने नीति लिइनेछ। वृत्ति विकासलाई मध्यनजर गरी JOB ROTATION, JOB INLARGEMENT जस्ता कर्मचारी क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- करार सेवाद्वारा व्यवस्थापन गरीएका जनशक्तिले मूलभूत रुपमा अग्रपक्तिमा बसी कार्य गरीरहेको हुदाँ अर्को व्यवस्था नभए सम्मकालागि मौजुदा करार सेवा रहेका जनशक्तिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- दैनिक प्रशासनलाई छिटो छरितो बनाउन विद्युतीय प्रणालीलागु गरिनेछ। नगरपालिकाको आफ्नै वेभसाइट मार्फत् नगरको सम्पूर्ण सूचना सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ।
- **“जनता संग जनताको सरकार, छिटो छरितो र सर्वशुलभ सेवा प्राप्त गर्ने नागरिकको अधिकार”** अवधारण अनुसार हरेक महिना कम्तिमा एक वडा कार्यालयको अनुगमन गरिनेछ। नगर प्रमुखबाट स्थलगत रुपमा जानप्रतिनिधी-नगरबासी भेटघाट कार्यक्रम गरी गुनासो सुन्ने कार्यको थालनी गरिनेछ।
- सुशासनका आधारभूत पक्षहरू उत्तरदायित्व, जवाफदेहिता, पारदर्शिता, जनसहभागितालाई प्रबर्द्धन गर्दै सेवाग्राहीहरूलाई सुशासनको अनुभूति दिलाइनेछ।
- प्रत्येक वडामा गुनासो पेटिकाको व्यवस्था गरिनेछ। जसमा राम्रो काम गरेको, नगरेकोलाई हेरी राम्रो काम गर्नेलाई अभ् राम्रो गर्न प्रोत्साहन स्वरुप पुरस्कृतको व्यवस्था गरिनेछ।
- नगर स्तरीय कम्तिमा वर्षमा १ पटक सम्पूर्ण सेवाप्रवाहबारे सार्वजनिक सुनुवाई गरिनेछ।
- निर्वाचित पदाधिकारी र कर्मचारीहरूलाई कम्प्युटर सम्बन्धी तालिम दिईने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- कर्मचारीलाई उत्प्रेरित गर्न कर्मचारीको योग्यता क्षमता र विज्ञताका आधारमा जिम्मेवारी उपयुक्त व्यक्तिलाई उपयुक्त स्थान (Right Man in the Right Place) भन्ने सिद्धान्त परिपालन गरिने छ।
- कर्मचारी र जनप्रतिनिधिले अवलम्बन गर्ने आचर संहिता तयार गरि लागू गरिनेछ।
- प्रत्येक वडा तथा नगरकार्यपालिकामा नागरिक वडापत्र राख्ने व्यवस्था मिलाईने छ। सेवा प्रवाहका सन्दर्भमा प्राप्त हुन आएका सुझाव सल्लाह एवं गुनासो र उजुरीको सुनुवाई तत्कालै गर्ने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।
- कार्य सम्पादनका आधारमा दण्ड र पुरष्कारको व्यवस्था गरिनेछ। प्रत्येक वर्ष गणतन्त्र दिवस जेष्ठ १५ गते कार्यालयको एक जना कर्मचारीलाई उत्कृष्ट कर्मचारीको रुपमा पुरस्कृत गरिनेछ र निजको विवरण सहितको फोटो कार्यालयमा राख्ने कार्यको थालनी गरिनेछ।
- आगामी ५ वर्षमा नगरपालिका केन्द्र तथा सबै वडामा E-Governanceको अवधारणा अनुरूप कार्य संचालन गर्ने गरि डिजिटल प्रविधिको विकास गर्दै लगिनेछ र कागज रहित सेव प्रवाहलाई व्यावहारिक रुपमा प्रयोगमा ल्याईनेछ।
- जनताले माग गर्ने कानून बमोजिमका जुन सुकै सूचना उपलब्ध गराउनका लागि संयन्त्र निर्माण गरी जनताको सूचनाको हकको सम्मान गरिनेछ।

- विकास निर्माण र सुशासन कायम गर्ने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले नगर भित्र खोज तथा विकास पत्रकारिता गर्ने पत्रकारलाई वार्षिक रूपमा पुरस्कृत गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ मा व्यवस्था भए गरेबमोजिम अवकास कोषमा हरेक वर्ष रकम विनियोजन गरी कर्मचारी कल्याणकोषको संचालन कार्यपालिकाबाट स्वीकृत विनियामावली बाट गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको आफ्नै प्रयत्नमा विश्वका विभिन्न शहर/काउन्टीहरूसँग मितेरी (Friendship) सम्बन्ध विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- नगरस्तरिय अनुगमन समिति गठन गरी नगरपालिका क्षेत्र भित्रका सम्पूर्ण गतिविधिहरुको अनुगमन कार्यलाई व्यवस्थित गरिने छ ।

२. सार्वजनिक खरीद तथा सम्पत्ति व्यवस्थापन

- नगरपालिकाको लागि सार्वजनिक खरीद तथा अन्य बन्दोबस्तीका सामान सम्बन्धी विषयको सम्पादन संघीय, प्रदेश र नगरपालिकाको मौजुदा कानुनको परिधी भित्र रहेर सम्पादन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाभित्रको सार्वजनिक तथा सरकारी सम्पत्ति, सामुदायिक सम्पत्ति, भवन, सडक, पसल, व्यवसाय, पूर्वाधार, उद्योग, खानी तथा खनीज, वनको विवरण सहितको अद्यावधिक अभिलेखलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेको सम्पत्तिको अद्यावधिक अभिलेख राखिनेछ ।
- नगरपालिकास्थित सरकारी सम्पत्तिको संरक्षण, सम्बद्धन र एकीकृत अद्यावधिक विवरण राखिनेछ ।

३. स्थानीय तह, प्रदेश र संघसँगको सम्बन्ध र समन्वय तथा वडासँगको समन्वय

- संघ तथा प्रदेश तहमा संविधान तथा कानुन बमोजिमको सहभागिता तथा प्रतिनिधित्वको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- जिल्ला समन्वय समिति, अन्य गाँउपालिका नगरपालिका वडा तहसँगको सम्पर्क, समन्वय, पत्राचार, सभा, समारोह, शिष्टाचार लगायताका विषयमा व्यवस्थित कार्यविधि अपनाइनेछ ।

४. बैठक व्यवस्थापन

- नगर सभा र नगर कार्यपालिकाले निर्माण गरेको कानुनको परिधि भित्र रहेर हरेक सभाको बैठक व्यवस्थापन व्यवस्थित रूपमा गरिनेछ ।
- कार्यपालिकाको निर्णयहरुको विद्युतिय माध्यमबाट अभिलेखीकरण तथा प्रकाशन गरिनेछ ।
- कार्यपालिकाका विभिन्न समिति, उपसमिति, कार्यदलको बैठक व्यवस्थापनलाई चुस्त दुरुस्त र व्यवस्थित गरिनेछ ।
- बैठकको मूल्य, मान्यता तथा वरियता समेतलाई मध्य नजर गर्दै बैठकलाई अनुसासित र मर्यादित बनाइनेछ ।

५. बजार अनुगमन, गुणस्तर, नापतौल, खाद्य सुरक्षा र उपभोक्ता हित संरक्षण

- स्थानीय व्यापार, वाणिज्य, वस्तुको माग, आपूर्ति व्यवस्थापन तथा नियमित अनुगमन गरिनेछ ।
- मुख्य बजार तथा हाट बजारहरुको व्यवस्थापन गरिने छ ।
- उपभोक्ता अधिकार तथा हित सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड निर्माण र सो को व्यवस्थित कार्यान्वयन र नियमन र नियमन गरिनेछ । कालाबजारीलाई पूर्णरूपमा नियन्त्रण गरिनेछ ।
- स्थानीय वस्तुहरुको उत्पादन, आपूर्ति तथा निकासी प्रक्षेपण, मूल्य निर्धारण नियमितअनुगमन गरीनेछ ।
- स्थानीय व्यापार र वाणिज्य सम्बन्धी पूर्वाधार निर्माण,स्थानीय वस्तु र सेवा व्यापारको मूल्य तथा गुणस्तरको अनुगमन र नियमन गरिने छ ।
- उपभोक्ता सचेतना, लक्षित उपभोक्ताको लगत व्यवस्थापन र स्थानीय वस्तु तथा सेवाको गुणस्तर परीक्षण जस्ता कार्यलाई तब्रता दिईने छ ।
- खानेपानी, खाद्य पदार्थको गुणस्तर नियन्त्रण, स्थानीय व्यापार प्रवर्द्धन सहजीकरण र स्थानीय बौद्धिक सम्पत्तिको संरक्षण, प्रवर्द्धन र अभिलेखाङ्कन गरिनेछ ।

६. आन्तरिक लेखापरीक्षण

- आन्तरिक लेखा परीक्षकको व्यवस्था गरी कार्यालयमा आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा बाट कार्यसम्पादन गरिनेछ ।
- साविक गा.वि.स.को लेखापरीक्षणबाट देखिएका वेरुजुको लगत विवरण तयार गरी वेरुजु असुल उपर गरिनेछ ।सो को अभिलेख व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- अन्तिम लेखापरीक्षण कार्यमा सहयोग, समन्वय र सहजीकरण गरिनेछ ।
- लेखापालनसम्बन्धी क्षमता विकास तथा तालीमको व्यवस्था गरिनेछ ।

७. विदा, उत्सव, उर्दी, जात्रा, पर्व, उपाधी, विभूषण

- स्थानीय चाडपर्व, सार्वजनिक विदा, उत्सव, जात्रा, उर्दी आदिको स्थानीय आवश्यकता अनुरूप उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- उपाधी तथा विभूषण सम्बन्धी सिफारिश, अभिलेख व्यवस्थित रूपमा राखिनेछ र वितरण कार्यलाई पारदर्शी बनाइनेछ ।

च. कानून तथा न्याय

१. नगर प्रहरी

- आगामि दिनमा नेपालको संविधानको धारा २२६ को अधिनमा रही नगर प्रहरी ऐन नियम बनाइ नगर प्रहरीलाई सक्रिय बनाउने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
- स्थानीय तह संचालन कार्यविधि अनुरूप नगरको शान्ति सुरक्षा र जनसेवाको कामलाई व्यवस्थित गर्न नगर प्रहरी गठन प्रक्रिया क्रमशः अगाडी बढाइने छ ।
- संघीय तथा प्रदेश कानूनको अधिनमा रही नगर प्रहरीको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन गरिनेछ ।
- नगर प्रहरीमार्फत देहायका कार्य सम्पादन गरिनेछ ।
 - नीति, कानून, मापदण्ड, निर्णयहरू कार्यान्वयनमा सहयोग,
 - सार्वजनिक भौतिक संरचना र सम्पत्तिको संरक्षण,
 - नगरपालिकामा हुने सभा समारोह, परम्परा तथा जात्रा चाडपर्वको व्यवस्थापनमा सहयोग,
 - स्थानीय बजार तथा पार्किङ्ग स्थलको व्यवस्थापनमा सहयोग,
 - नगर प्रहरी सम्बन्धी कार्यपालिकाले तोके बमोजिमका नीति, योजना, कार्यक्रम कार्यान्वयन,
 - नगर बस्ती सरसफाई सम्बन्धी मापदण्डको कार्यान्वयन र कसूर उपर छानविन र अनुसन्धान,
 - स्थानीय न्यायिक समितिले गरेका आदेश, फैसला कार्यान्वयनमा सहयोग,
 - कार्यालय परिसर, सम्पदा, सार्वजनिक, ऐलानी, पर्ति जग्गा, सार्वजनिक भवन तथा भौतिक पूर्वाधारको संरक्षण र सुरक्षा,
 - विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य,
 - अपराध रोकथाम तथा अनुसन्धानमा सहयोग,
 - फूटपाथ व्यवस्थापन
 - भौतिक संरचना निर्माण कार्यको रेखदेख तथा सूचना संकलन र जानकारी,
 - गुणस्तर नियन्त्रण

२. न्याय, कानून तथा मानव अधिकार प्रवर्द्धन

- असहाय र अन्यायमा परेकाहरूलाई निशुल्क कानूनी परामर्शका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- कानून विपरित स्थापना भएका उद्योग, कलकारखाना, प्राकृतिक स्रोतको अनुचित तवरले दोहन गर्नेलाई कानूनको दायरामा ल्याइनेछ ।
- नगरपालिकामा विवाद साधानका लागि मेलमिलाप केन्द्र स्थापना र सञ्चालन गरिने छ ।
- शान्ति सुरक्षा सुदृढ र प्रभावकारी बनाउन सुरक्षा निकायहरूको पूर्वाधार निर्माणमा आवश्यक सहयोग गरिने छ ।
- संविधानमा उल्लेखित सबै संबैधानिक व्यवस्थाहरू, प्रदेश कानून र स्थानीय तह सञ्चालनका लागि बनेका कानून तथा कार्यविधिहरू मातहत रहि कार्यान्वयन गरिने छ ।
- न्यायिक समितिको सचिवालय, व्यवस्थापन गरी न्याय, कानून, मानव अधिकार प्रवर्द्धन तथा मेलमिलाप र मध्यस्थता, निर्णय तथा फैसला कार्यान्वयनलाई व्यावहारिक रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- न्याय तथा कानूनी राज्यको परिपालना गर्दै मानव अधिकारको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गरी व्यक्ति र समुदायबीच मेलमिलाप र मध्यस्थताको कार्यलाई व्यावहारिक रूपमा कार्यान्वयनको शुरुवात गरिनेछ ।
- न्यायिक निर्णय तथा फैसला कार्यान्वयन को भौतिक संरचना निर्माण संस्थागत क्षमता विकास र सांगठनिक संरचना निर्माणको कार्यको थालनी गरिनेछ ।

३. विधायन

- कार्यपालिका तथा सभामा पेश गर्नुपर्ने विभिन्न नीति, नियम तथा कानूनको मस्यौदा निर्माणको तयारी गर्द सरोकारवाला संग राय सुझव तथा सल्लाह लिई अन्तिम तयारी गरिनेछ ।
- नीति, कानूनको प्रमाणीक प्रतिको संरक्षण, प्रकाशन र अभिलेखलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

छ. वित्तीय क्षेत्रहरु (राजश्व परिचालन)

- प्रगतिशील कर प्रणाली अवलम्बन गरिने छ ।
- नयां कर तथा राजस्वका क्षेत्रहरु पहिचान गरी करको दायरा बढाईनेछ, यसका लागि यसै आ.व. भित्र सम्बन्धित विज्ञ बाट राजस्वको सम्भाव्यता अध्ययन गराईने छ ।
- कर प्रशासनलाई सरल, सवल र पारदर्शी बनाईने छ । सबै किसिमका आय र व्यवसायलाई करको दायरामा ल्याईने छ ।
- करदाताको अभिलेख अद्यावधिक गरिनेछ । नगरपालिकाले प्रवाह गर्ने सेवालालाई कर तथा शुल्क संग आवद्ध गरिनेछ ।
- आन्तरिक आय वृद्धि गर्ने रणनीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- राजश्व परामर्श समितिको सुझवका आधारमा कर, दस्तुर, शुल्क, भाडा निर्धारण गरिनेछ ।
- तोकिएको समयमै बढी कर बुझाउने करदातालाई सम्मान गरिने छ ।
- करदाता शिक्षा मार्फत नगरवासीलाई कर तिर्न अभिप्रेरित गरिने छ ।
- आगामी आर्थिक वर्ष बाट एकिकृत सम्पत्ती कर प्रणालीमा जाने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- घर बहाल कर नियमित रुपमा बुझाउन प्रोत्साहन गरिने छ र नियमित रुपमा अनुगमन गरिने छ ।
- कर संकलन, अभिलेखन तथा प्रतिवेदन प्रणालीलाई बैज्ञानिक, व्यवस्थित एवं भरपर्दो बनाउनका लागि राजस्व सम्बन्धी Software तत्काल जडान गरि कार्यान्वयनमा ल्याईने छ ।

ज.विविध

- केन्द्र तथा वडाहरुको कामलाई व्यवस्थित गर्न चालु आ.व.मा केहि कार्यालय सहयोगी तथा प्राविधिकहरुको अस्थायी दरबन्दी सृजना गर्ने तथा जनशक्ति भर्ना सम्बन्धमा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ तथा प्रचलित कानूनको परिधिभित्र रहेर करारमा लिई व्यवस्थापन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- नगरवासीका गुनासाहरु नगर सँगै भन्ने सिद्धान्तलाई अवलम्बन गरीने छ । जसका लागि प्रत्येक वडालाई समय र मिति निर्धारण गरी नगर प्रमुख, नगर उपप्रमुख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सहित वडा कार्यालयमा गएर जनताका समस्या र गुनासहरु सुन्ने नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याईने छ र यो क्रमलाई क्रमशः बढाउँदै लगिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र भएका दाह संस्कार स्थलहरुको स्तरोन्नती र विकास गर्दै लाने नीति अवलम्बन गरीने । जसका लागि स्थानीय, नगरवासी र नीजि क्षेत्रको सहकार्यमा दाह संस्कार घाट निर्माण र व्यवस्थापन गर्दै लगिने छ ।
- स्थानीय तथा राष्ट्रिय दैनिक पत्रिका, रेडियो, टेलीभिजनका संवाददाता तथा पत्रकारहरुलाई नगर क्षेत्रमै रहेर काम गर्ने व्यवस्था मिलाउनका लागि सम्बन्धित निकाय संग समन्वय गरीने छ । नेपाल सरकारको स्वमित्वमा रहेका सरकारी संचार माध्यमहरुका संवाददाताहरु नगरपालिका क्षेत्र मै रहेर काम गर्ने वातावरण मिलाउन आवश्यक कदम चालिने छ ।